

יציבות מדומיינת

בחלומותיו הפרועים ביותר לא דמיין יוני את עצמו נוסע במהירות של מאה ושמונים קילומטרים לשעה בכביש אחד, כשאחריו רודף רובוט רצחני דמוי אדם בטוויטה צבועה בוורוד מזעזע, ועוד באחד הימים המוצלחים ביותר בקריירה שלו (של יוני, לא של הרובוט).

יוני לא דמיין משהו כזה, קודם כל, מכיוון שמעולם לא ראה רובוטים רצחניים דמויי אדם - הם יפותחו לראשונה רק בעוד כמאתיים שנים, הטכנולוגיה שמאפשרת לשלוח אותם לאחור בזמן תופיע רק בעוד כשלוש מאות וחמישים שנה, וליוני לא הייתה נטייה לדמיין דברים שאינם קיימים. שנית, הוא לא דמיין משהו כזה מכיוון שיוני, מנהל הטכנולוגיות הראשי של חברת סטארט-אפ קטנה בתחום הבינה המלאכותית, היה אחד האנשים המשעממים ביותר בתחום, באחת החברות היותר משעממות בתחום. הייתם מצפים שרובוטים רצחניים שנשלחו אל העבר כדי לשנות את ההיסטוריה ינסו לחסל אישים כריזמטיים כגון היטלר, פוטין, דונלד טראמפ, או מדענים שאפתניים ומבריקים המפתחים מערכות נשק ורובוטיקה חדישות, ולא בוגר תואר שני בסטטיסטיקה שבילה את כל חייו בניסיון להישאר על הצד הבטוח של ההתפלגויות, ועוסק למחייתו בהקמת מערכות בינה מלאכותית עבור בנקים מרכזיים. ושלישית, יוני לא דמיין שמהו כזה יתרחש מכיוון שהתרחיש נשמע כמו תסריט מדע בדיוני שחוק ועצל במיוחד, ולא כמו משהו שבאמת יקרה במציאות.

אבל זה בדיוק מה שקרה.

היום ההוא החל טוב הרבה יותר: שעון מעורר, שמש בוהקת, ציפורים מצייצות מחוץ לחלון, הודעה מתמר. "היה כיף אתמול בערב", היא כתבה לו. הוא כתב לה בחזרה שגם הוא נהנה מאוד.

"חבל שלא יכולתי להישאר ללילה", היא כתבה.

בזמן שהקומקום התחמם הביט יוני על דירתו המצוחצחת, הסלון המסודר, שולחן האוכל הנקי. כשתמר ביקרה אצלו היא תמיד השאירה את הכפכפים שלה על השטיח, לא סידרה את המצעים, שכחה כלים בכיור, כל פעם הפתעה אחרת שהוא היה צריך לסדר אחריה, חוק אחר שהיא שוברת, ואולי היא בכלל עושה את זה בכוונה כדי להרגיז אותו ולמתוח את הגבולות.

"כן, אני מתנצל שלא יכולת להישאר, אני פשוט חייב לצאת מוקדם היום לירושלים", כתב לה.

"היום הישיבה שלך עם נגיד בנק ישראל?"

"כן"

"בהצלחה! אני בטוחה שתהמם אותם!", היא כתבה, והוסיפה אמוג'ים של נשיקות.

במשך שנים היו ליוני חיים צפויים, מאורגנים היטב, יציבים, נוחים ומשעממים: הוא היה קם בכל בוקר כשהוא יודע בדיוק איך יראה היום שלו וכיצד הוא יסתיים. כשיצא לדייטים בחר את הבחורות הכי צפויים ומשעממות שהצליח למצוא, אבל כל מערכות היחסים שלו הסתיימו לאחר כמה שבועות לכל היותר. יוני כבר שכנע את עצמו שעצם הרעיון של זוגיות פשוט לא מתאים לאופיו. כל זה נגמר

כשתמר הופיעה משום מקום, נתקלה בו בחתונה של עמית לעבודה, הפוכה מכל הנשים שיצא איתן לפני כן, מסוכנת כמו רעידת אדמה, ספונטנית כמו סופת הוריקן, קופצת לביקורים ללא התראה, משאירה עקבות בכל מקום, רגע אחד לזהות כמו השמש ורגע לאחר מכן קרה כמו קרח, והוא אהב אותה והשתוקק אליה ופחד להיקלע אל תוך הסופה ולהסתחרר ביחד איתה. ועכשיו, היא רוצה שהם יעברו לגור ביחד. זה החל עם רמזים דקים, שהלכו והתעבו במהרה עד שיוני לא היה מסוגל להכחיש אותם. האם הוא משלה אותה? אולי הגיע הזמן להיפרד?

לאחר הקפה גיהץ יוני חולצה מכופתרת וצפה בטלוויזיה. דיברו שם על שריפות הענק בקליפורניה: פרופסור שהתמחה באקולוגיה של יערות הסביר שהשריפות נובעות דווקא מכך שעם השנים מכבי האש הלכו והשתפרו בכיבוי שריפות קטנות. "היערות הפכו למסוכנים פחות, אבל צפיפות העצים גדלה, עצים זקנים וחולים לא מתו, והאדמה התמלאה בעלים יבשים. ברגע שהגיעה שריפה שמכבי האש לא הצליחו לכבות, היא הפכה לשריפת-ענק. מסתבר שבמקום להקטין את הסיכון, דווקא הגדלנו אותו. זו הייתה יציבות מדומיינת."

יוני בהה במסך וחשב: האם גם היציבות שלי היא מדומיינת?

שעתיים לאחר מכן ישב יוני בחדר ישיבות, כשמשני צדדיו ראשי צוותים שעבדו תחתיו, ומולו נגיד בנק ישראל, המשנה לנגיד וכמה כלכלנים. ביחד הם עברו על המצגת שתיארה את שלבי הפרויקט: מיפוי כל הנתונים הנדרשים, האופן שבו התוכנה תשאב את הנתונים אוטומטית מרשות המיסים, הביטוח הלאומי, רשתות השיווק ומערכות הרכש של התאגידים הגדולים במשק, פיתוח המודלים לחיזוי והשלמת נתונים חסרים, ולבסוף פריסה ובקרה. בהתאם לעצות של אמיר, מנכ"ל החברה, יוני ניסה לעסוק פחות בפרטים, ויותר בחזון הסופי: מערכת שתאפשר לבנק ישראל לדעת בזמן אמת בדיוק מה מצבו של המשק, לא לפי סקרי הלמ"ס ונתוני הרשויות השונות שמגיעים באיחור של כמה חודשים. באמצעות המדידה בזמן אמת ומודלים מבוססי בינה מלאכותית, יהיה ניתן לחשב את שערי הריבית האופטימאליים ששיגו את מטרתו של כל בנק מרכזי: יציבות מחירים. הבנק המרכזי האלגוריתמי יוכל לעשות זאת במהירות רבה יותר וביעילות גדולה יותר מכל וועדה מוניטרית אנושית, וכך למנוע משברים כלכליים לחלוטין, ולקלוע בכל שנה במדויק ליעד האינפלציה.

יוני התחבר מאוד לחזון, והאמין באמת ובתמים שעבודתו תוכל למנוע סבל רב. הכלכלנים של בנק ישראל היו ספקניים והזכירו אינספור בעיות בדרך והתנגדויות שבוודאי יוצאו מגופים ציבוריים שיחששו שהמערכת תפגע בכוחם, או חס וחלילה תוביל לפיטורים, אך יוני הסביר להם כיצד החברה שלהם כבר התקדמה בהתקנת מערכות דומות באוסטריה ובקנדה והתמודדה עם התנגדויות דומות. הנגיד היה חיובי מאוד, ובסופו של דבר יוני לא היה צריך להתאמץ כדי לשכנע אותו. כשיצאו מהישיבה היה ברור לו שהעסקה הזו סגורה, והוא רצה לבשר לאמיר את הבשורות המשמחות, אך בדיוק אז ניגש אליו לראשונה הרובוט הרצחני.

הוא נראה כמו גבר שרירי וגבוה, לבוש בחליפה שחורה שלא התאימה לקיץ הישראלי, אך לא הזיע כלל. רק בדיעבד חשב יוני שהרובוט באמת הזכיר מאוד את ארנולד שוורצנגר בצעירותו, ותהה אם הדבר היה מכוון. ברגעים הראשונים כלל לא חשב שזהו אינו יצור אנושי.

"האם אתה הוא יוני ריטר?", שאל אותו הרובוט, ויוני ענה לחיוב.

"עלי לדבר איתך בפרטיות"

יוני לא הבין, "זה בנוגע לפרויקט?"

הרובוט הנהן לחיוב. ראשי הצוותים שליוו את יוני הביטו לחילופין בו וברובוט, והכלכלנים של בנק ישראל כבר התרחקו מהם בהמשך המסדרון. יוני הניח שהעניין המסתורי שעליו רוצה הגבר המוזר לדבר איתו בפרטיות נוגע לפוליטיקה הפנימית של משרדי הממשלה, ואמר לעמיתיו שהוא כבר יפגוש אותם במשרד בתל-אביב.

עשר דקות לאחר מכן, בבית קפה סמוך שהיה מלא בפקידי ממשל ולוביסטים, הביט יוני ברובוט, המום. "מה?", שאל.

"סליחה, האם שמיעתך פגומה? חשבתי שדברי היו ברורים", אמר הרובוט. הוא לא נגע בקפה שלו. "לא, שמעתי אותך מצוין, זה פשוט... מאוד לא מקובל להציע באופן הזה. מי אתה? אתה עובד בבנק ישראל?"

"אני מעדיף שלא לענות על השאלה הזו"

"תראה, אם אתה מעוניין להגיש הצעת רכישה לחברה שלנו אתה צריך לעבור דרך המנכ"ל והמייסד, אמיר כץ, לדבר עם המשקיעים. אבל לא נראה לי שאמיר ירצה למכור. יש לנו את הפרויקטים באוסטריה ובקנדה, ואנחנו במגעים עם נגידי בנקים מרכזיים בעוד שתי מדינות אירופאיות."

הרובוט נראה מוטרד ומבולבל. "פריסת המערכות החלה כבר?"

"כן, היא החלה"

"משהו לא בסדר. מהו התאריך היום?"

"החמישה עשר ליולי"

"אתם הקדמתם. ההיסטוריה השתנתה."

"אהמ... מה?"

"לא משנה. עליכם לבטל את הפרויקטים המתוכננים ולסגור את החברה"

"תשמע, אני לא יודע מי אתה, אבל –"

הרובוט הניח יד קרה על זרועו של יוני, מצמיד אותה לשולחן בכוח על-אנושי. "זו איננה בקשה", אמר.

הסיפור החל, או יותר נכון יתחיל בעתיד מנקודת מבטו של יוני, עם "השערת רוקח-שובל", שתפוח על ידי חוקרת צעירה ומוכשרת בשם דנה רוקח בשנת 2158 (שובל היה שמו של המנחה של דנה בדוקטורט, שהצליח בערמומיות לקנות את מקומו בהיסטוריה כשיצר את הרושם שגם לו היה חלק בתיאוריה, למרות שכל מה שעשה היה לתת לדנה כמה עצות גרועות לאורך הדרך ולנסות להתחיל איתה בצורה מגושמת למדי).

דנה רוקח עבדה ולימדה באוניברסיטה העברית של ירושלים, שבשנת 2158 נראתה כאוסף של כיפות זכוכית גדולות המפוזרות על הר הצופים, מוקפות בפארקים נאים, צופות על פירמידות הענק הבהקות של העיר שבהן התגוררו חמישים מיליוני תושביה. תחום התמחותה של דנה היה היסטוריה כלכלית, וחלק ניכר מזמנה הוקדש למניפולציות של מסדי נתונים ענקיים ובניית מודלים סטטיסטיים באמצעות שתלים שחוברו למוחה.

אמנם הסרטים שהופקו על סיפור חייה של דנה ניסו בדיעבד לשוות לרגע התגלית אופי דרמטי, אבל האמת היא שהיה זה מחקר סטנדרטי לגמרי שבוצע באופן המקובל באותן שנים: התגלית הופיעה במחשבותיה של דנה בבוקר קיצי כשהיא ריחפה בעירום בתנוחת לוטוס, כחצי מטר מעל הקרקע, באמצעות מתקן אנטי-כבידה שנמצא במדשאת האוניברסיטה. לאורך כל המדשאה היו פזורים תלמידי מחקר שריחפו באוויר בעירום בתנוחת לוטוס, בדיוק כמוה, משחקים עם מסדי נתונים, סימולציות או משוואות בתוך ראשם ונהנים מהרוח הקלילה שנשבה לאורך צלע ההר, ואף אחד מהם לא שם לב כשדנה נחתה ברכות על הדשא, פקחה את עיניה, ואמרה: "זה מעניין".

המנחה שלה היה ספקן למדי בתחילה כשסיפרה לו על הרעיון, אבל הנתונים היו עקביים, ובסופו של דבר הצליחה דנה להתקבל לכנס יוקרתי בשווייץ שבו הציגה לראשונה את המחקר. גילם הממוצע של הפרופסורים שהשתתפו בכנס היה תשעים ושמונה, ודנה בת השישים וארבע הייתה אחת המשתתפות הצעירות ביותר, אך אם יוני היה במקרה קופץ קדימה בזמן לשנת 2158 ומבקר בכנס שישפיע כל כך על עתידו, כלומר על עברו, כל המשתתפים היו נראים לו כמו חבורה של דוגמנים ודוגמניות בשנות העשרים לחייהם. לעומת זאת, אופי הדיונים, מלחמות הסטאטוס והאגו, השאלות הקטנוניות שמטרתן הייתה יותר התפארות עצמית של השואל ופחות ניסיון כנה לתרום לדיון, והנטייה להתחפר בעמדות קדומות – כל אלו לגמרי הזכירו את האקדמיה במאה ה-21, או בכל מאה אחרת.

"זוהי תיאוריה נחמדה", אמר אחד הפרופסורים, "אבל קשה להאמין שרפורמות שהיטיבו כל כך עם העולם למעשה יצרו נזק".

"למזלנו, לא כל המדינות בחרו להחליף את הבנקים המרכזים באלגוריתמים באותו הזמן", הסבירה דנה. "חלקן מעולם לא החליפו אותם, ויש שונות במידה שבה הממשלות נתנו לאלגוריתמים לנהל את הכלכלה לבדם. השונות הזו מאפשרת לי לבצע השוואה תקפה מבחינה סטטיסטית. ניתן לראות באופן ברור למדי כיצד האלגוריתמים של הבינה המלאכותית הצטיינו בייצוב הכלכלה, ובשימוש בכלים מוניטריים כגון ריבית וקנייה של נכסים פיננסיים כדי למנוע משברים מראש, בעוד שמדינות שבהן הייתה יותר התערבות אנושית האחראיים על המדיניות הכלכלית איחרו להגיב, הכלכלות סבלו משברים רבים והתנדדות בהן הייתה גדולה יותר."

"כל זה לא חדש בכלל", העיר פרופסור אחר בבזז, שהוסווה על ידי שכבה של נימוס אקדמי אך היה ברור כשמש לכל הנוכחים באולם.

דנה העמידה פנים שהיא לא קלטה את הנימה. "נכון, אבל מכאן נובעת גם ההשפעה על הדינאמיות. במדינות שבהן המדיניות נוהלה במלואה על ידי אלגוריתמים לא התרחשו משברים, ופירמות גרועות לא פשטו רגל ונכחדו. הן המשיכו לשרוד ולהשפיע על השווקים, ועם הזמן אנחנו רואים את הירידה הברורה בפרודוקטיביות הממוצעת, ביצירתיות, בפטנטים, בקדמה הטכנולוגית, בהשוואה למדינות שבהן, בגלל ההתערבות האנושית הלא אופטימאלית, המשיכו להתרחש משברים כלכליים, ופירמות גרועות נכחדו ופינו את המקום לפירמות טובות יותר."

"את רוצה לומר לנו שעלינו לנהל את הכלכלות באופן גרוע, במכוון?", שאלה חוקרת זקנה. כמה אנשים בקהל צחקו.

גבותיה של דנה התכווצו, עיניה הירוקות ברקו בנחישות. "כן. בדיוק. המודל שפיתחתי מנסה לאזן בין הרצון למנוע משברים, ובין הרצון לאפשר אותם בכל זאת כדי שלא לפגוע בדינאמיות ההכרחית לצמיחה כלכלית."

קל להבין מדוע בשנת 2158 עולם האקדמיה היה ספקן למדי בנוגע להשערת רוקח-שובל. אך עם הזמן הלכו והצטברו העדויות, ומאה וחמישים שנים לאחר מכן הפכה ההשערה להסבר המקובל בנוגע לשאלה כיצד עקפה יבשת אפריקה האלימה והתוססת את אירופה וצפון אמריקה השלוות במדדים של פטנטים, שיעור זוכי פרס נובל, איכות האוניברסיטאות, ולבסוף גם בתוצר לנפש. דנה עצמה זכתה בנובל על מחקרה בנידון, אחרי שנים של וויכוחים מתישים, כשהגיעה לגיל מאה עשרים ושלוש. כאשר הפערים בקדמה הטכנולוגית החלו להיתרגם ליתרון צבאי של הפדרציה האפריקנית במלחמת העולם החמישית, היה זה מכון מחקר ממשלתי צרפתי שיזם את שליחת הרובוט הרצחני לעבר, במטרה לעצור את השינוי בנקודה שבה הכל התחיל.

"הכל בסדר כאן?", שאל שוטר שעבר במקרה לצד בית הקפה, והבחין בפניו החיוורות של יוני.

הרובוט שחרר את זרועו, ויוני משך אותה לאחור, ממשש את האזור הכואב. "כן, הכל מצוין", חייך הרובוט אל השוטר חיוך מושלם מלא בשיניים לבנות, בוהקות.

יוני קם לעמידה, "אני לא יודע מי אתה חושב שאתה, אבל הפגישה הזו הסתיימה", אמר, הסתובב והלך לעבר הכניסה לחניון.

הרובוט הביט אחריו, והחל לחשב מסלול מחדש בראשו. הרצת תרחישים היסטוריים היא עניין כבד למדי, אפילו עבור מוחות פוזיטורניים מהמאה ה-24: נדרשת לשקלל אינספור משתנים כלכליים, תרבותיים, דמוגרפיים ואחרים, בסביבה שבה אי הוודאות גבוהה ורבים מהנתונים חסרים. על כן,

הרובוט ישב שם במשך חצי שעה שלמה, מעמיד פנים שהוא צופה בסרטוני טיקטוק במכשיר סלולרי, לפני שקם והתקדם לעבר הרחוב הסמוך.

יוני כבר התקרב במכוניתו לאזור מחלף שער הגיא כאשר הרובוט השיג אותו, דוהר במכונית טויוטה צבועה בוורוד מזעזע, שאותה גנב ברחוב שלצד בית הקפה. הרובוט ניסה להתנגש ביוני מאחור, מתוך תקווה לגרום לו לאבד את השליטה על הרכב ולהתרסק על גדר ההפרדה, אך ברגע האחרון הגיח רכב מסחרי שחור שחתך ימינה בפראות וחצץ ביניהם. יוני הבחין במראה בהתרחשויות בכביש שמאחוריו, וכשהטויוטה הוורודה יצאה לצד הרכב המסחרי ועקפה אותו יוני זיהה את הנהג. הוא ראה את הטויוטה הוורודה מתקרבת במהירות, נבהל, ועשה משהו שמעולם לא עשה לפני כן בכל ימי חייו: לחץ על הגז ועבר את המהירות המותרת. הוא החל להאיץ, כשהרובוט דולק אחריו והרכב המסחרי השחור אחרי הרובוט. למזלו של יוני הם עבר עברו את שלב העיקולים שבירידה מההרים, כך שלא נדרשה מיומנות נהיגה גבוהה כדי לנסוע מהר. השלושה חלפו מול תחת הדלק של מחלף שער הגיא במאה ושלושים קילומטרים לשעה, טסו מעל מחלף לטרון במאה וחמישים קילומטרים לשעה, זגזגו בין מכוניות אחרות במחלף ענבה במאה ושמונים קילומטרים לשעה, ומעט לאחר מכן הסתיים המרדף כאשר הרכב המסחרי השחור הצליח להתנגש בטויוטה הוורודה והשניים התגלגלו אל השדות שלצד הכביש בהתרסקות מרהיבה. יוני לחץ על הבלמים וחזר למהירות נורמלית, כל גופו רועד בפחד.

כשחזר יוני למשרד, הוא לא היה מסוגל להתרכז בעבודה. החוויה בבית הקפה והמרדף ערערו אותו לגמרי. היה לו לוח זמנים עמוס, שכלל פגישות עם אנשי צוות ומנהלים, שני ראיונות למועמדים חדשים ודיון עם אמיר בנוגע למודל חדש שהחוקרים שלו פיתחו עבור המערכת האלגוריתמית, אבל הוא פשוט לא היה שם. אמיר הבחין בכך, שאל את יוני כיצד הלכה הפגישה בבנק ישראל, ויוני סיפר לו את כל הסיפור. "היה משהו מאוד משונה באיש הזה", אמר, "היד שלו הייתה קרה לגמרי כשהוא החזיק אותי, והוא היה חזק באופן מדהים."

"מאוד מוזר", אמר אמיר, "לא קיבלתי שום פניות בנוגע לרכישת החברה לאחרונה. אולי עדיף שתחתוך מוקדם היום, ותדווח למשטרה על העניין."

יוני הסכים. הוא ביטל את הפגישות שנותרו לו, יצא מהמשרד, ונסע לביתו הפרטי שבפתח תקווה, כשהוא מביט לאחור בחשש כל הדרך. שום רובוט בטויוטה וורודה לא רדף אחריו ברמזורים ובפקקים. כשהגיע לרחוב שלו, מצחו התכווץ בעצבנות – האופנוע של תמר היה שם. היא שוב קפצה לבקר בביתו ללא התראה, בוודאי מתכננת להפתיע אותו עם ארוחה רומנטית כשיחזור מהעבודה. הוא ממש לא היה במצב רוח עכשיו. האם זו הייתה טעות לתת לה מפתח?

הוא החנה את הרכב שלו, נכנס לסלון, ופגש שם את הרובוט הרצחני יושב ושותה קפה לצד תמר.

"יוני!", היא אמרה, מחייכת, "לא חשבתי שתגיע כל כך מוקדם. תראה מי פה - זה איציק, החבר שלך מהיחידה!"

הרובוט חייך אליו את חיוכו המושלם וקרץ. יוני היה חיוור לגמרי. "אהה... איציק..."

"הוא סיפר לי קצת על השטויות שעשיתם בצבא, לא ידעתי שהייתי כל כך פרוע פעם", אמרה תמר.

"אני... אהמ..."

"טוב, אני אתן לכם להשלים פערים, בדיוק חזרתי מחוג פילאטיס ורציתי להתקלח", היא אמרה, קמה, נישקה את יוני על לחיו, והלכה לעבר המקלחת.

איציק-שוורצנגר סימן ליוני לשבת על הספה שמולו, ויוני התיישב, המום לגמרי. הוא רכן לעברו ולחש: "אני מתנצל יוני, אני מרגיש שהתחלנו את היחסים שלנו ברגל שמאל בבית הקפה, והעברתי לך את המסר הלא נכון"

יוני לא הבין, "המסר הלא נכון?"

"כן", אמר הרובוט, "המסר הנכון הוא שאם לא תסגרו את החברה שלכם אני אחסל אותך, את חברתך הנאה, את אמיר, ואת כל בני משפחותיכם וכל האנשים שאתם מכירים."

"מה? למה?"

"מכיוון שאתם מהווים סכנה חמורה לעתיד הציוויליזציה המערבית, כמובן. אין לי ברירה אחרת. זה לא אישי"

יוני החל להתעשת, קם ושלף את הטלפון הסלולרי מהכיס שלו. "אם אתה לא עוזב מיד אני מתקשר למשטרה." הוא התרחק מהרובוט, וחשב: יש לי במטבח סכין גדולה במיוחד, האם אספיק להגיע אליה לפני שהוא יעצור אותי?

הרובוט צחק, "השוטרים במאה הזו אינם יכולים להזיק לי"

יוני צלצל, מתרחק בהדרגה לכיוון המטבח. קול נשי ענה כעבור שניות ספורות: "אני מצטערת, יוני"

הוא לא הבין, "מה? הגעתי למשטרה?"

"לא, אני אינני שוטרת. פרצתי אל המכשיר שלך על מנת להתנצל בפניך על הרובוט. במחשבה שנייה, אני מניחה שאינך מודע עדיין לכך שהדבר שפרץ לביתך הוא רובוט, ולא אדם אמיתי. בכל אופן, אני מתנצלת על חוסר הנוחות"

רכב נעצר בחריקת בלמים מחוץ לבית. הרובוט קם, פניו מקשיחות. "אני אחזור עוד רגע", אמר ליוני, ויצא החוצה.

יוני חזר להתמקד בשיחה: "מה... מי את?"

"אני... אני מניחה שאין דרך פשוטה לנסח זאת. שמי הוא דנה רוקח, אך אני אינני בת אדם, אלא העתק דיגיטלי של מחשבותיה וזיכרונותיה של דנה, שתיוולד בעוד כמאתיים שנים. בני אדם אינם יכולים לנוע לאחור בזמן, אתה מבין. יותר מדי מסוכן. דנה שלחה אותי לכאן על מנת להתנצל בפניך ולהבטיח לך שאין סיבה לדאוג"

קולות של אלימות נשמעו מבחוץ, ויוני התקרב אל החלון של הסלון והציץ. למרבה תדהמתו ראה את הרובוט נאבק במכות קראטה מהירות במידה על-אנושית מול רובוט נוסף, זהה לו לחלוטין. אחד מהם העיף את השני על פח הזבל שליד שביל הכניסה לבית, והשני קם כאילו שלא נפגע כלל, וזינק על הראשון בבעיטה מרהיבה.

"מה קורה כאן?", שאל יוני, ואז קלט, "אמרת משהו על מסעות בזמן?"

"כן. אני יודעת שקשה לך לתפוס את זה כרגע, אבל אתה חשוב, יוני. החברה שלך ושל אמיר חשובה. במסגרת עבודתה העתידית, תגלה דנה שההצלחה של בנקאות מרכזית אלגוריתמית הייתה נקודת מפנה שלילית בהיסטוריה של הציוויליזציה המערבית. אתם והממשיכים שלכם תצליחו אמנם לייצב את הכלכלות ולמנוע משברים כלכליים יותר טוב מכל נגיד בנק מרכזי אנושי, אבל זו תהיה יציבות מדומיינת. בטווח הארוך דווקא היציבות והיעדרם של משברים כלכליים יפגעו בדינמיות של השווקים: פירמות גרועות לא ייכחדו ויחלפו בפירמות טובות יותר, והתוצאה תהיה ניוון ושקיעה. זו הסיבה שהרובוט נשלח לכאן אל העבר - כדי לעצור אותך."

יוני היה המום. "את עובדת עלי", אמר.

"לצערי לא"

"האיש... או רובוט, או מה שזה לא יהיה, הוא נלחם עכשיו בחוץ עם עוד אחד, שנראה בדיוק כמוהו" "כמובן. הראשון נשלח על ידי משרד המדע הצרפתי כדי לעצור אותך ואת הידרדרות המערב, והשני נשלח על ידי הפדרציה האפריקנית כדי לעודד אתכם ולזרז את הידרדרות המערב. הוא המשקיע המסתורי שבזכותו יכולתם להקים את החברה חצי שנה לפני המועד שבו הייתם אמורים להקים אותך, וכך הרובוט הראשון פספס את ההזדמנות לעצור אתכם. הוא נהג ברכב המסחרי השחור שהציל אותך מוקדם יותר היום."

"אני לא מבין"

דנה נאנחה. "זה די מטופש, למען האמת. האופנה הזו של לשלוח רובוטים לעבר כדי לשנות את העתיד הייתה נורא פופולרית במשך תקופה קצרה באמצע המאה ה-24, אחרי שהטכנולוגיות המתאימות פותחו. עברו כמה שנים עד שאנשים החלו להבין שזה לא עוזר, מכיוון שהצד השני יכול גם הוא לשלוח רובוטים מעט רחוק יותר אל העבר כדי להקדים את הרובוטים של הצד הראשון, ואז הצד הראשון שולח רובוטים עוד יותר לאחור, וכך הלאה, במן לולאה אינסופית. תציץ בחלון שלך שוב."

יוני הביט מהחלון. עכשיו היו בחוץ כתריסר רובוטים, זהים לחלוטין, נאבקים אחד בשני באגרופים ובעיטות. "הם הולכים ומתרבים! מה אני אמור לעשות?"

"כלום", אמרה דנה. "פשוט תתעלם מהם. בסופו של דבר שני הצדדים תמיד שולחים רובוטים לנקודה מספיק רחוקה בהיסטוריה שמבטלת את כל השינויים. זו סדרה אינסופית שמתכנסת לאפס. אני

נשלחתי אליך מהעיתיד היותר רחוק, בערך מאה שנים לאחר שהטיפשות הזו יצאה מחוץ לאופנה. דנה רצתה שלא תהיה מודאג, היא הרגישה שהיא אחראית לסבל שלך במובן מסוים."

יוני חשב לרגע. "אבל בנוגע לכל מה שאמרת על הציוויליזציה המערבית, לנזק שאנחנו נגרום כשנעצור את הדינאמיות..."

"זה לא חשוב. אם אתה לא תפתח את הטכנולוגיות האלו, מישהו אחר יפתח אותן. שום ציוויליזציה לא נועדה להחזיק לנצח בעליונות, ושום דבר רע לא יקרה למין האנושי אם אפריקה תקדים לשם שינוי את מערב אירופה וצפון אמריקה בקצב הקדמה הטכנולוגי במשך כמה מאות שנים. אתה יכול לבדוק אם הרובוטים עדיין נלחמים שם בחוץ?"

יוני הציץ שוב מהחלון. לא היה זכר לרובוטים. "לא", אמר.

"יופי. סימן שהרובוטים שנשלחו לנקודה מוקדמת יותר בזמן הצליחו לעצור אותם, והסדרה סיימה להתכנס לאפס. אתה יכול לחזור אל החיים שלך עכשיו."

"אהה... תודה"

"עדיף שלא תזכיר את העניין בפני אף אחד, כמובן."

"כמובן."

"אה, ועוד דבר אחרון, יוני –"

"מה?"

"אל תפחד לעבור לגור עם תמר. גם לך לא יזיק לוותר על יציבות מדומיינת."

השיחה התנתקה.

תמר יצאה אל הסלון מכיוון המקלחת, עטופה במגבת קטנה. "אני מבינה שהחבר שלך הלך", חייכה.

יוני הביט בה ונאנח. כן, חשב, אולי לא יזיק.